

L'escriptor parla de la "generació del ketchup, la que ho ha tingut tot però que com aquesta salsa és artificial" ■ M. ÀNGELS TORRES

'Ketchup', la història d'uns adolescents conflictius i sense perspectives, és el tercer llibre de Xavier Gual

Català gamberro

Aina Mercader
BARCELONA

Dotze anys després que José Ángel Mañas escrivís *Historias del Kronen* i deu que Irvine Welsh relatés la vida d'uns joves ionquis a *Trainspotting*, Xavier Gual ha volgut traslladar a la literatura catalana uns personatges conflictius i sense gaires perspectives de futur, que es veuen embolicats en el tràfic de drogues i els grups neonazis. L'experiment és diu *Ketchup* (Columna) i és el tercer llibre d'aquest escriptor, que es va estrenar amb la novel·la *Els tripulants* i va guanyar el Mercè Rodoreda del 2000 amb el recull de contes *Delirium tremens*.

L'autor anglès Matthew

Tree, que va exercir de padrí en la presentació del llibre, va recordar que "aquest gènere és molt rar en català, potser perquè la cultura catalana va ser reprimida i ridiculitzada durant anys, els escriptors sentien la necessitat de donar una imatge refinada de la seva literatura".

A *Ketchup* es fa present tot el contrari, apareix un català gamberro, un llenguatge de carrer, amb paraules malsonants i insults. L'autor va explicar: "He volgut fer parlar als personatges així com parlen alguns grups de joves, però ho he traduït tot al català. He intentat reproduir el seu llenguatge i evitar els castellanismes". Els protagonistes de Gual són al carrer. "Si

agafeu el tren del Vallès el dissabte a la nit —va assegurar— veureu tots aquests personatges al vagó. La realitat supera la ficció".

Tree va assenyalar *Cavall salvatge*, de Jordi Cursà; *Mala vida*, de Marc Romeira, i *Màscares al límit*, d'Àlex Hernández, tots publicats en aquest segle, com els únics llibres de la litera-

"Si agafeu el tren del Vallès el dissabte a la nit, veureu aquests personatges al vagó", diu Gual

tura catalana que es poden llegir com a precursors de Gual. "Els personatges d'aquestes novel·les parlen de sexe i de drogues sense embuts, tota una raresa en la literatura catalana!", segons Tree.

A *Ketchup* s'intercalen els diàlegs entre els protagonistes amb monòlegs de personatges que parlen als adolescents. Gual va recordar que "tots som culpables que hi hagi una generació perduda que no sap què vol" i va incidir que "l'educació és un puntal per corregir-ho". *Ketchup* va dirigit a un lector jove, de la mateixa edat que els protagonistes, que potser es pot sentir un poc incòmode amb el to més o menys moralista d'alguns dels monòlegs que s'hi recullen. ■

Cultura en breu

ART La col·lecció Orts-Bosch s'exposa a València

El Museu de Belles Arts de València, Sant Pius Vè, va inaugurar ahir la mostra *La Col·lecció Orts-Bosch*, en la qual es dona a conèixer al públic la valuosa col·lecció de més de 300 obres d'art, que van del segle XV al XX, que l'historiador i membre de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, Pere Maria Orts i Bosch, va donar a la Generalitat valenciana el 2004. Aquest erudit, nascut el 1921, rebre l'Alta Distinció de la Generalitat mentre que l'Ajuntament de València el nomenarà fill predilecte, informa Ester Pinter.

ARQUITECTURA Calatrava rep el premi FIB 2006 pel seu Turning Torso

La Federació Internacional del Formigó Estructural ha atorgat el premi FIB 2006 al millor edifici residencial a l'obra *Turning Torso*, de Santiago Calatrava. Es tracta d'un gratacel de 190 metres d'alçada edificat a la ciutat sueca de Malmö, inspirat en una escultura de l'arquitecte sobre el tors humà.

ART La mostra de Gordon a la Miró ha rebut 140.000 visitants

L'exposició de Douglas Gordon *El que vols que digui... Jo ja sóc mort*, que es pot veure a la Fundació Miró de Barcelona, tanca demà passat dilluns amb un gran èxit de públic, ja que ha estat visitada per prop de 140.000 persones. Douglas Gordon (Glasgow, 1966) és un dels artistes més importants de la seva generació i obre el dia 7 de juny una retrospectiva sobre la seva obra al MOMA de Nova York.

Entitats i autors catalans reben 648.000 € per a projectes d'ajut

Redacció
BARCELONA

La Institució de les Lletres Catalanes (ILC) va lliurar ahir els 119 projectes d'ajut per un total de 648.000 euros que es concedeixen en l'actual exercici del 2006. 210.000 euros d'ajut es dediquen a projectes de creació literària, mentre que 47.900 euros es destinen a creació de pàgines web, 26.568 a traduccions al català, 42.400 euros a projectes d'investigació i 231.132 euros a entitats.

L'increment pressupostari d'aquest any ha estat d'un 20% en relació amb el del 2005, quan es va situar en els 543.000 euros, i s'ha incrementat significativament des del 2004, quan es van atorgar 380.080 euros. Aquest increment ha estat important pels ajuts a la creació literària, que han crescut un 150% en el període 2004-2006. Quatre autors han rebut ajuts de 12.000 euros. Es tracta de Toni Sala, Miquel Pairoli, Carles Decors i Agustí Pons. Altres ajuts menors els han rebut autors prou coneguts com Josep Albenell, Lolita Bosch, Francesc Bombí-Vilaseca, Albert Mestres i Xavier Febrés.

Les entitats que han rebut més ajuts són l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana amb 80.632 euros, el Centre Català del PEN, 70.000, i l'Associació Col·legial d'Escriptors de Catalunya, 30.000 euros.

El lliurament el va fer el conseller de Cultura, Ferran Mascarell, que va destacar que els ajuts són "essencialment una proposta d'estímul" per als escriptors, tot assenyalant que "posar diners públics a disposició de la creació no és una necessitat dels creadors, sinó de tot el país". ■

El Comentari

Ferran Sáez Mateu
ferransaez@hotmail.com

Altres codis

L'altre dia, canviant compulsivament de canals a la tele, vaig ensopegar amb una franja horària en què no es parlava del *best seller* anomenat *El codi da Vinci* (ni de la pel·lícula homònima). Ja sé que sembla impossible, però certifico que durant uns minuts l'obra de Dan Brown no va ser el centre absolut del món catòdic. No he tingut tanta sort amb les seccions de cultura de diaris i revistes: des de fa setmanes, i sigui

per una raó o per una altra, l'escriptor nord-americà és omnipresent. No tinc res contra aquest bon home, ni contra la seva novel·la, ni contra l'esmentada pel·lícula, però sí contra aquesta mena d'obsessió imposada. Per portar-la ja fins al límit, els proposo dues lectures —diguem-ne— col·laterals: altres codis da Vinci.

La primera és l'excel·lent novel·la de Robert Graves *Rei Jesús*. El seu punt de partida és tan

fantasiós o extravagant com el del senyor Brown, certament. Però hi ha una diferència: Robert Graves va ser un dels millors escriptors del segle XX en llengua anglesa (no és el cas de Brown). No fa literatura predigerida, sinó que reclama la complicitat del lector en una trama que —aviso— no sempre és senzilla.

La segona és un clàssic de Sigmund Freud: *Psicoanàlisi de l'art*. Per què el recomano? Doncs perquè el primer capítol, publicat en

Dan Brown pertany a la digna indústria de l'entreteniment, Freud o Graves són una altra cosa. Que ningú es confongui, doncs

forma d'article l'any 1910, és un intent d'endinsar-se en l'obra de Leonardo da Vinci per mitjà dels paràmetres psicoanalítics. Freud i Brown s'arriben a fixar en alguns elements simbòlics comuns, tot i que les seves respectives interpretacions no tenen res a veure.

Un apunt final: Dan Brown pertany a la digna indústria de l'entreteniment. Freud o Graves són una altra cosa. Que ningú es confongui, doncs.